

NA CHODBE

„Vy sa chcete porovnávať s Dostojevským?“ pýtal sa ma tým svojim povýšeneckým hlasom slovenčinár Mičuda.

„Nie, nechcem,“ bránil som sa, v duchu sa usmievajúc na tým, aký je Mičuda stará škola a všetkým, aj študentom, vyká.

„Ale veď pred chvíľou ste hovorili, že aj Dostojevský písal ako vy.“

„Nie, zle ste ma pochopili. Ja som len chcel povedať, že aj Dostojevský písal miestami dosť zmätočne ako ja a...“

„Aha, už viem čo myslíte. Že v niektorých dialógoch uňho je taká mätež slov, veľa trojbodiek a podobne.“

„Áno, presne, to som myslel!“ vyjasnila sa mi tvár.

„Ale to čo vám u Dostojevského pripadá ako mätež slov,“ uškrnul sa Mičuda, „vyjadruje aktuálne myšlienkové pochody daného jedinca. Ak sa vám zdajú tie vety zmätené, tak to preto, že Dostojevský ich tak schválne koncipoval, aby vykreslil zmätenosť daného človeka. Ale váš sloh je úplne niečo odlišné. Diametrálne. Ako môžete takto pliesť jablká s hruškami. Veď tá vaša práca je úplná hatlanina. Maximálne som sa na to sústredil, no akokoľvek som premýšľal nad tým o čo vám vlastne išlo, nepochopil som to. Podľa mňa ani vy sám neviete o čom je vaša práca.“

„Ja som... Ja som...“ hapkal som, „chcel som vykresliť vnútorné pocity toho... toho námorníka... že ako... ako sa trápi.“

„No to je jediné, čo som z toho vášho veľdiela vyrozumel. Že je to o námorníkovi a že sa trápi. Ale ničomu inému tam nechápem. Niektoré veci nedávajú význam, slovosled je katastrofálny... A pritom tam nemáte skoro žiadne gramatické chyby. Toto nepochopím.“

„Dobrý deň,“ pozdravili moji spolužiaci Milan a Gabo, keď prechádzali okolo nás a vchádzali do triedy.

„Dobrý,“ ledabolo odzdravil Mičuda.

„Od Milana si zoberte príklad,“ pokračoval po odmlke. „Jasná myšlienka, zbytočne si to nekomplikoval, podal to viac-menej po lopate. A to úplne stačí. Netrápte sa zložitými vetnými konštrukciami, neopisujte veci tak kvetnato. V jednoduchosti je krása. Menej je niekedy viac. Nechcem od vás žiadne vrcholné diela. Veď nie ste spisovatelia. Chcem len, aby ste písali zrozumiteľne a aby to, čo napíšete malo hlavu a päť.“

„Mňa hneď napadlo ako to budú všetci písať a ja som to chcel napísať tak... Tak ináč. Tak originálne,“ sklopil som zrak.

„No veď áno. To beriem. Keď chce byť niekto originálny, je to vždy plus. Určite je to stokrát lepšie ako iba prebrať cudzie myšlienky a vydávať ich za svoje. Áno. Gramatika a snaha o originalitu je vaše plus. Avšak to nestačí. Dôležité je, aby text bol zmysluplný. Mne to pripadá, že do toho slohu ste nasádzali myšlienky ako vás napadli, jednu cez druhú.“

„Ale veď to je dobré, nie? Tomu sa hovorí prúd vedomia. Minule ste to hovorili. Joyce to mal v Odyseovi...“

„Čo mi tu pletiete prúd vedomia,“ krútil roztrpčene hlavou Mičuda. „Prúd vedomia v literatúre je dôkladne vystavaný konštrukt. Len zdanlivo to vyzerá tak, že autor bezmyšlienkovite chrlí to, čo ho napadne. V skutočnosti prúd vedomia je jednou z najobtiažnejších vecí v literatúre. A navyše pri pozornejšom skúmaní za zdanlivo chaoticky roztrúsenými myšlienkami môžeme vidieť hlbší význam. A ten som vo vašej práci pri najväčšom úsilí nenašiel. Bezmyšlienkovité kladenie slov na papier používajú, alebo skôr používali surrealisti...“

„Áno, presne!“ chytal som sa stebľa, „napísal som to na spôsob surrealizmu!“

„Nie, nie,“ ironicky sa usmieval Mičuda, „na toto ma nenachytáte. Za tie roky skúseností viem rozpoznať čo je surrealizmus. A ten dôraz na prvotnú myšlienku, na aktuálny pocit nepoužívali prozaici (ak, tak minimálne), ale najmä básnici. Smola.“

„Ale Dostojevský povedal,“ chytal som sa druhého stebra, „že... že... počkajte, kdesi som si to zapísal, je to naozaj skvelá myšlienka. Kde to len... á tu to mám. Dostojevský povedal: *Mám hrozne rád, len tak ako milovník krásnych vecí, tie mladé, ohnivé literárne pokusy. Dym a hmla, ale v tej hmle znie struna.* Myslím, že tento výrok sa presne hodí na mňa. Vidíte, aj Dostojevský vedel takýmto spôsobom oceniť mladé talenty.“

„A kde to povedal?“

„Bolo to v Zločine a treste.“

„Kde konkrétne?“

„Na strane 424 to bolo.“

„Máte ju tu? Tú knihu.“

„Áno, mám ju v triede,“ odvetil som a trielil do triedy.

„Tu je,“ hlesol som podávajúc Mičudovi Zločin a trest.

„Ale toto čo ste citovali,“ riekol Mičuda po prečítaní uvedených riadkov, „je úplne vytrhnuté z kontextu. Vy ste tomu dali úplne iný význam, aký dal tomu Dostojevský. Tých niekoľko viet je iba súčasťou dlhého monológu, ktorý vedie Porfirij Petrovič pred Raskolnikovom. A určite týmito slovami nechce oceňovať mladé talenty.“

„Ale veď v literatúre platí, že veci majú viac významov,“ bol som zúfalý, pričom akurát zazvonilo.

„Nie, márne sa snažíte,“ vravel Mičuda vzd'ajúc sa preč, „zoberte si moje slová k srdcu a ďalší sloh ohodnotím určite lepšie. Inak budete mať na maturite veľký, ale ozaj veľký problém.“

„Do riti,“ precedil som pomedzi zuby, keď som vchádzal do triedy s pocitom porazenca.